

Полтавський національний педагогічний університет імені
В. Г. Короленка

Факультет технологій та дизайну

Кафедра культурології та методики викладання культурологічних
дисциплін

Збірник матеріалів

студентського круглого столу

«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ КУЛЬТУРОЛОГІЇ»

29 квітня 2020 року

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ КУЛЬТУРОЛОГІЇ

*Збірник матеріалів
студентського круглого столу*

29 квітня 2020 року

Полтава-2020

УДК 008:001(062)

A43

Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради
Полтавського національного педагогічного університету
імені В.Г.Короленка
(протокол №12 від 04 травня 2020 р.)

Редакційна колегія:

Литвиненко А. І. — кандидат мистецтвознавства, доцент, завідувач кафедри культурології та методики викладання культурологічних дисциплін Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка (голова);

Дмитренко В. А. — кандидат історичних наук, доцент кафедри культурології та методики викладання культурологічних дисциплін Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка.

Лук'яненко О. В. — доктор історичних наук, доцент кафедри культурології та методики викладання культурологічних дисциплін Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка.

Рецензенти: *Петренко І. М.* — доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки та суспільних наук ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки та торгівлі».

Кравченко П. А. — доктор філософських наук, професор кафедри філософії ПНПУ імені В. Г. Короленка.

A 43 Актуальні проблеми культурології: Збірник матеріалів студентського круглого столу (29 квітня 2020 р.). Полтава: ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2020. 90 с.

Студентський круглий стіл «Актуальні проблеми культурології» присвячений обговоренню актуальних проблем теорії, історії та практики сучасної культурології, зокрема: теоретичних проблем культурології; актуальних проблем культурології в історичному дискурсі; новітніх соціокультурних практик; питань розвитку мистецтва як чинника соціокультурної модернізації суспільства.

УДК 008:001(062)

Відповідальність за автентичність цитат, правильність фактів і посилань несуть автори статей.

© ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2020

© Автори статей, 2020

ЗМІСТ

Передмова	6
Авраменко Дарина	
Модульні технології у процесі художнього макетування	8
Гаджега Іванна	
П'єтро Берретіні да Кортоні — представник «високого бароко» Франції XVII століття	10
Горденко Сергій	
Медійний проєкт «Родина на гостину» (із досвіду діяльності сучасного культуролога)	12
Данилюк Анна	
Книги Вадима Крищенка у фондах бібліотеки Першотравенського ліцею	14
Драч Галина	
Графіка як вид мистецтва	17
Дубина Валентина	
Особливості графічних технік у мистецтві	19
Єременко Яна	
«Київський синопсис» у контексті барокової літератури	20
Жимуренко Сергій	
Вплив Золотої орди на культуру руських князівств (середина XIII — XV століття)	24
Закладна Валентина	
Місто та міська культура Японії другої половини XVI — XIX століть	26
Зубченко Олександр	
Символіка японської поезії епох Нара та Хейан	28
Кириченко Анастасія	
Семантика орнаменту в художній культурі світу	31
Кірсанова Анастасія	
Квілінг з українським колоритом	33
Климович Ірина	
Українська гілка роду Лятошинських: генеалогічно-біографічний аспект	37
Коваленко Тетяна	
Сучасний стан та перспективи розвитку туристичної галузі в Україні	40
Кузьміна Юлія	
Антоній Жмійовський та український провінційний театр першої половини XIX століття	42

Лоза Микола

«Жертвоприношення Авраама» Рембрандта ван Рейна: суб'єктивна площина у мистецькому аналізі полотна 44

Лучкова Вікторія

Особливості підготовки зодчих Греції у V–II століттях до нашої ери 46

Ляхман Наталія

Діяльність першого постійного театру російської драми «Соловцов» 50

Найденко Тарас

Порівняльний аналіз образу вчителя у радянському плакаті 1940–1980-х років 54

Новицька Ірина

«Ідилія» Миколи Пимоненка — нариси до аналізу полотна 59

Окара Інна

Особливості проведення квест-екскурсій 60

Рубан Сергій

Особливості культури античної Греції 63

Рудецька Лілія

Естетичні канони жіночності в первісній культурі 65

Сивовол Олена

Символіка образів у мистецтві стародавнього Китаю 69

Сінчук Галина

Зміни в духовній культурі Європи як наслідок контрреформаційної діяльності католицької церкви 71

Слізко Наталія

«Родинне місце відпочинку моєї мрії» — проєкт культурного-дозвілєвого комплексу на Полтавщині 75

Тарасовська Таїсія

«Веселка» Джорджа Інеса та «Пекло» Вільяма-Адольфа Бугро: два полюси містичного у нарисах мистецького аналізу полотен 78

Тюжина Аліна

Розвиток етнофестивального руху в Україні 81

Федоровський Михайло

Діяльність «Малого театру» Олександра Крамського 84

Шевченко Руслан

Дозвілля як особливість проведення вільного часу 87

ПЕРЕДМОВА

У сучасних умовах здобувачам гуманітарних спеціальностей доводиться вирішувати багато життєво важливих завдань. Як адаптуватися до викликів сьогодення і розширювати свої професійні можливості? Як популяризувати набуті знання і досвід з фаху? Як бути конкурентоспроможним і затребуваним на ринку праці? Ці та інші питання стали предметом обговорення учасників другого студентського круглого столу «Актуальні проблеми культурології», який відбувся на факультеті технологій та дизайну 29 квітня 2020 року. Захід організували та провели викладачі й студенти кафедри культурології та методики викладання культурологічних дисциплін Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка.

Цьогоріч учасники семінару мали змогу ділитися результатами своїх наукових пошуків онлайн на платформі Zoom.

У роботі круглого столу взяли участь здобувачі Київського національного університету імені Тараса Шевченка, Рівненського державного гуманітарного університету, Житомирського державного університету імені Івана Франка, Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка, Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя, Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка, загалом — 50 учасників з різних міст України.

Обговорення актуальних завдань культурології здійснювалося за чотирма напрямками: теоретичні проблеми культурології, актуальні проблеми культурології в культурологічному дискурсі, новітні соціокультурні практики, мистецтво як чинник соціокультурної модернізації суспільства.

Особливе зацікавлення викликали доповіді: «Українська гілка роду Лятошинських: генеалогічно-біографічний аспект» студентки Житомирського державного університету імені Івана Франка Ірини Климович, «Порівняльний аналіз образу вчителя у радянському плакаті 1940–1980-х років» магістранта Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка Тараса Найдена, «Особливості перекладу культурологічних термінів» студентки Київського національного університету імені Тараса Шевченка Олександри Сальнікової, «Драматургія Івана Франка як культурно-мистецький феномен (на прикладі п'єси «Украдене щастя»)» здобувачки Рівненського державного гуманітарного університету Ольги Кандішори, «Квілінг з українським колоритом» Анастасії Кірсанової та «Модульні технології у процесі художнього макетування» Дарини Авраменко — студенток факультету технологій та дизайну Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка.

Під час семінару культурологи ділилися досвідом своєї практичної діяльності з фаху. Зокрема, Вікторія Заріцька — магістрантка групи К(кд)-54 факультету технологій та дизайну Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка презентувала роботу онлайн-курсів з ораторської майстерності, розроблених та впроваджених нею для учасників різних вікових груп.

Сергій Горденко — студент групи К(ск)-16 факультету технологій та дизайну Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка продемонстрував результати започаткованого ним просвітницького медіа-проєкту «Родина на гостину».

Переможниця Обласного конкурсу зі створення інфраструктурних об'єктів та культурно-дозвіллевих комплексів «Бюджет участі — 2019» у Полтавській області, авторка проєкту «Родинне місце відпочинку моєї мрії» Наталія Слізко — студентка групи К(кд)-15 факультету технологій та дизайну Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка розповіла як втілюється цей проєкт у її рідному селищі Гоголеве на Полтавщині.

Загалом, організаторам заходу вдалося досягнути своєї мети. Круглий стіл став майданчиком для вирішення актуальних проблем сьогодення та пошуку шляхів особистої самореалізації. У підсумку учасники семінару обговорили перспективи своїх майбутніх зустрічей.

Алла Литвиненко

Ірина Климівич

*студентка навчально-наукового інституту педагогіки
Житомирського державного університету імені Івана Франка*

*(науковий керівник — кандидат мистецтвознавства,
доцент кафедри лінгводидактики та культури фахової мови
Житомирського державного університету імені Івана Франка Копоть І. Є.)
(м. Житомир)*

УКРАЇНСЬКА ГІЛКА РОДУ ЛЯТОШИНСЬКИХ: ГЕНЕАЛОГІЧНО-БІОГРАФІЧНИЙ АСПЕКТ

Актуальність дослідження. Цього року відзначається 125-річний ювілей Бориса Миколайовича Лятошинського, видатного українського композитора. Життя митця припадає на першу половину XX ст., відзначену історичними катаклізмами, світовими війнами, репресіями проти особистостей та національних культур. Ці історичні реалії зумовили величезні втрати документів в державних та приватних архівах. Тому в біографіях видатних діячів української культури цього періоду чимало прогалин. Не виняток — життя Бориса Миколайовича Лятошинського.

Дослідженням його біографії та історії роду займалися І. Царевич [3], К. Шамаєва [2, 7], Е. Гілевич [4], Т. Гомон [5], І. Копоть [6], В. Остринський [6]. Зазначимо, що документальна реконструкція біографії та родоводу є надзвичайно часомісткою працею. Тому кожен з дослідників увів до наукового обігу лише певну частину доступних для нього архівних матеріалів та джерел особистого походження (епістолярії, мемуари, щоденники тощо), залишаючи перспективи продовження досліджень, актуальність яких зумовлена масштабом та значущістю особистості Бориса Миколайовича Лятошинського.

Мета цієї роботи полягає в тому, щоб продовжити дослідження родоводу Бориса Миколайовича Лятошинського та приступити до створення генеалогічного дерева роду.

Прізвище «Лятошинський» відноситься до числа найстаріших польських дворянських прізвищ. Можна припустити, що воно походить від назви села Лятошин (тепер — Підкарпатського воєводства, близько 120 км від Кракова), тобто відноситься до топонімічних прізвищ. Рід Лятошинських має герб «Гриф». В польській геральдиці цей герб також називається «Якса». Це пояснює, чому юнацькі твори композитор підписував подвійним прізвищем Якса-Лятошинський [3].

В «Справі Волинського дворянського зібрання щодо дворянського походження осіб роду Лятошинських» є згадка про те, що 11 листопада 1679 р. Жидачівський гродський суд реєструє Яна Лятошинського як позивача у справі про земельні кордони його спадкового маєтку — села Ясніск. Тобто,

представники гілки роду, нащадком якої є Борис Миколайович Лятошинський, мешкала на той час в Жидачеві (тепер — Львівської області, тоді — Річ Посполита). В цій самій справі є також згадки про предків композитора, які жили в Кам'янці-Подільському та Вінниці [8].

К. Шамаєва наводить дані про Михайла Лятошинського, який жив в Чернігові [7]. На теперішній час прізвище представлене на сайті «Российское Дворянское Собрание». Дві особи: Олена Петрівна (Елена Петровна) Лятошинська (Лятошинская) та Микола Миколайович (Николай Николаевич) Лятошинский є дійсними членами цієї організації [10].

Сайт «Рідні» подає карту розповсюдженості прізвища Лятошинський. Виходить, що воно зустрічається в Дрогомишлі (3), Сокільчі (2), Мені (2). Найчастіше — на Придніпров'ї. Налічує 12 носіїв [1]. Ці дані, хоча є фрагментарними і такими, що потребують перевірки, можуть стати в пригоді, коли настане час створення повного родоводу Лятошинських, як це зробив, наприклад, Кирило Ігорович Новосельський (правнук Р. М. Глієра, учителя Б. М. Лятошинського) щодо свого родоводу.

Наступний крок нашого дослідження полягав в тому, аби відобразити на генеалогічному дереві відомих нам осіб роду Лятошинських. Для цього ми скористалися матеріалами, опрацьованими Е. Гілевич та К. Шамаєвою. На генеалогічному дереві чітко простежується лінія від предка до нащадка: Ян, Григорій, Павло, брати Андрій та Афанасій. Від Андрія народився Агатон. Від Афанасія: Леон, Леонтій, Микола, Борис. Як відомо, у Бориса Миколайовича та Маргарити Олександрівни дітей не було, тому ця гілка роду переривається.

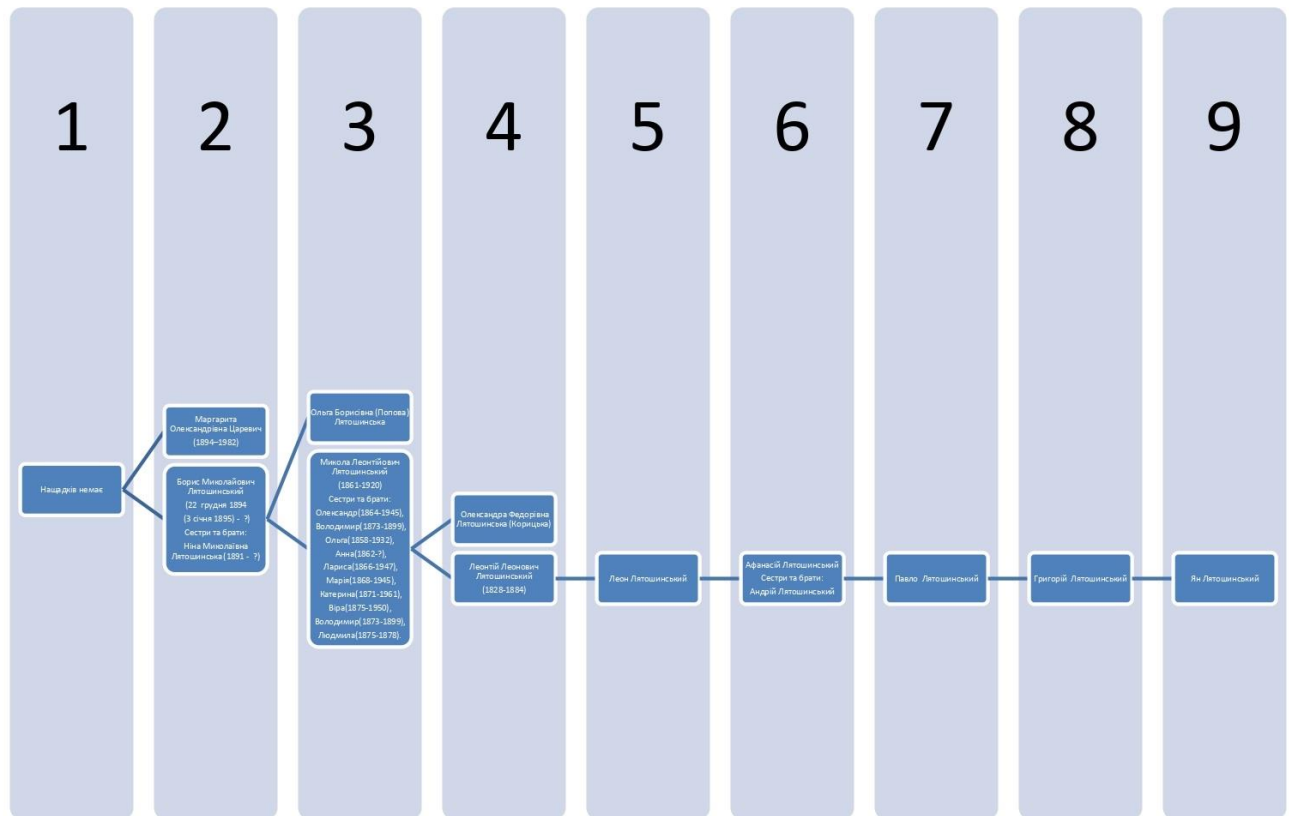
На даний момент ми не можемо простежити розвиток інших гілок роду Лятошинських. Маємо лише дані про окремих його представників. Серед них Георгій Михайлович Стабовий — український кінорежисер, сценарист і драматург. Справжнє прізвище Г. М. Стабового — Лятошинський.

К. Шамаєва, шукаючи житомирських родичів Бориса Миколайовича Лятошинського, видала друком спогади його внучки Тетяни В'ячеславівни Азарової [7, с. 80–81]. Продовжуючи пошук, підтверджуємо дані, наведені в статті документальними матеріалами.

На сайті «Офицеры РИА» знаходимо інформацію про Лятошинського Михайла Филиппов-Францевича, батька Г. М. Стабового [9]. Повідомляється, що він народився 4 жовтня 1851 року, сповідував римо-католицьку віру, був жонатим та мав п'ятьох дітей [9].

2 квітня 1894 р. в м. Козелець (Чернігівська область) у нього народився син Георгій, який пішов по стопах батька, отримавши військову освіту. Воював під час Першої світової війни, служив у Червоній армії. З 1923 р. і до кінця життя займається театром [9].

Виходячи з матеріалів статті К. Шамаєвої, можна припустити, що Борис Миколайович та Георгій Михайлович в юності зустрічалися як родичі. Вони — ровесники, народилися й померли в один рік (якщо рахувати рік народження Б. М. Лятошинського за старим стилем).

На жаль, поки неможливо визначити, до якої гілки роду Лятошинських віднести відомості про Михайла та Георгія Лятошинських. Однак ретельні пошуки поступово призведуть до створення родинного дерева старовинного та славного роду Лятошинських, видатним представником якого є український композитор світової слави Борис Миколайович Лятошинський.

Список використаних джерел

1. Рідні — генеалогічне товариство. URL: <https://ridni.org/karta/%D0%BB%D1%8F%D1%82%D0%BE%D1%88%D0%B8%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B8%D0%B9>.
2. Шамаєва К. І. Лятошинські в Житомирі. *Шамаєва К. І. Митці. Освіта. Час (з архівних джерел)*. Житомир: Марина Косенко, 2005. С. 25–41.
3. Царевич І. С. Борис-Якса з Лятошина. *Музика*. 1995. № 1. С. 9–11.
4. Гілевич Е. Рід Лятошинських на Правобережній Україні: джерелознавчі матеріали. *Рейнгольд Глієр — Борис Лятошинський. Життя і творчість у контексті культури*: збірник статей / ред.-упор. І.Є. Копоть. К. І. Новосельський. Житомир: Вид-во ФОП Євенок О. О., 2014. С. 39–41.

5. Гомон Т. Муза и Борис Лятошинский (на материале эпистоляриев композитора 1914-1916 годов). *Рейнгольд Глієр — Борис Лятошинський. Життя і творчість у контексті культури*: збірник статей / ред.-упор. І. Є. Копоть. К. І. Новосельський. Житомир: Вид-во ФОП Євенок О.О., 2014. С. 49–74.

6. Копоть И., Остринский В. Род Якса-Лятошинских на Правобережной Украине: Александр Леонтьевич Лятошинский (1865 -1951?). *Митець — культура — виміри часу. Міжнародні наукові читання 2017 в Музеї Бориса Лятошинського в Житомирі*: збірник статей. Житомир: Вид. О.О. Євенок, 2017. С. 68-81.

7. Шамаева К. Секреты прошлого. *Рейнгольд Глієр — Борис Лятошинський. Життя і творчість у контексті культури*: збірник статей / ред.-упор. І. Є. Копоть. К. І. Новосельський. Житомир: Вид-во ФОП Євенок О.О., 2014. С. 75–81.

8. ДАЖО. Фонд 146. Оп. 3601. 7 арк.

9. Офицеры РИА. URL: <https://www.ria1914.info/index.php/>.

10. Российское Дворянское Собрание. URL: <http://nobility.ru/rus/rds/members/membersd/?LETTER=%CB>.

Тетяна Коваленко

*студентка факультету технологій та дизайну Полтавського
національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка*

(науковий керівник — кандидат педагогічних наук,

доцент кафедри культурології та методики

викладання культурологічних дисциплін

*Полтавського національного педагогічного
університету імені В. Г. Короленка Винничук Р. В.)*

(м. Полтава)

СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОЇ ГАЛУЗІ В УКРАЇНІ

Сьогодні туризм виступає однією з високодохідних галузей господарювання, яка в сучасних умовах глобалізації безперервно та динамічно розвивається, сприяючи вирішенню цілого комплексу соціально-економічних проблем. Розвиток туризму відіграє важливу роль у вирішенні соціальних проблем. У багатьох країнах світу саме за рахунок туризму виникають нові робочі місця, підтримується високий рівень життя населення, створюються передумови для поліпшення платіжного балансу країни. Таким чином, туризм у сучасній світовій системі господарювання займає провідні позиції та виступає невід'ємною складовою розвитку світового ринку [1].

Сучасний розвиток туризму характеризується використанням великої кількості ресурсів, сил, економічних затрат, економічних структур, які сприяють розвитку цієї галузі.